

Protokoll fört vid möte med arbetsmarknadsnämndens råd för funktionshinderfrågor

Närvarande från rådet för funktionshinderfrågor:

Bengt Lyngbäck (Skype), HSO - Närvarande till 16:55, § 7
Ann-Cristin Broberg (Skype), HSO
Louise Lindström (Skype), DHRS
Kristofer Erlandsson (Skype), HSO - Närvarande till 16:55, § 7
Sirkka Husso (Skype), SRF

Anmält förhinder:

Närvarande från arbetsmarknadsförvaltningen

Karina Uddén, förvaltningschef
Niklas Malmström, sekreterare

Tidpunkt:

Onsdagen den 16 september 2020, kl. 16:30 – 17:20

Plats:

Arbetsmarknadsförvaltningen, Livdjursgatan 4

Justerat den 14 oktober 2020

Louise Lindström
Ordförande

Ann-Cristin Broberg
Justerare

Niklas Malmström
Sekreterare

§1. Mötet öppnades av vice ordförande Louise Lindström

§2. Val av ordförande

Louise Lindström utsågs till mötets ordförande.

§3. Dagordningen fastställdes

Dagordningen fastställdes.

§4. Val av sekreterare

Niklas Malmström valdes till sekreterare.

§5. Val av justerare

Till justerare valdes Ann-Cristin Broberg.

§6. Föregående möte och föregående mötesprotokoll

Inga synpunkter lämnades på föregående mötesprotokoll.

Protokollet lades till handlingarna.

§7. Ärenden inför arbetsmarknadsnämndens sammanträde

Yttrande över remiss av ”Motion om att hänvisa till det kommunala självbestämmandet vid mottagande av nyanlända anvisade av regeringen”

AMN 2020-0560-1.6

Förvaltningschef föredrog ärendet.

Rådet har tagit del av ärendet och lägger det till handlingarna utan några synpunkter.

Yttrande över remiss av ”Kommuner som utförare av tjänster åt Arbetsförmedlingen - en analys av de rättsliga förutsättningarna (SOU 2020:41)”

AMN 2020-0654-1.6

Förvaltningschef föredrog ärendet.

Rådet uttryckte att det är positivt att ärendet nämner personer med funktionsnedsättning specifikt.

Yttrande över remiss av ”LSS-utredningen (SOU 2018:88)”

AMN 2020-0745-1.6

Förvaltningschef föredrog ärendet.

Rådet lämnade ett särskilt yttrande kring ärendet, *se bilaga 1*.

Prova-på studier

AMN 2020-0738-1.3

Förvaltningschef föredrog ärendet.

Rådet lyfte vikten av möjligheten för fler att komma ut i studier, i dagens samhälle är det väldigt svårt att få en anställning utan gymnasiekompetens.

Rådet påpekade också användandet av ordet individ till skillnad från person. Individ ska endast användas i statistiksammanhang.

Tertialrapport 2 2020

AMN 2019-0395-1.2.1

Förvaltningschef föredrog ärendet.

Förvaltningen tipsade om den bilaga till ärendet där det finns utförligt beskrivet nämndens verksamheter på Järva.

Rådet har tagit del av ärendet och lägger det till handlingarna utan några synpunkter.

Anmälan enligt Lex Sarah i egen regi inom Jobbtorg Stockholm

AMN 2020-0702-1.3

AMN 2020-0576-1.3

Rådet har tagit del av ärendet och lägger det till handlingarna utan några synpunkter.

Anmälan av beslut fattade av tjänsteman enligt delegation

Rådet lyfte upp ESF-projektet *fler vägar in – breddad* rekrytering som drivs inom Jobbtorg Stockholms verksamhetsområde insatser.

§8. Lokalernas och handlingarnas tillgänglighet

Rådet lyfte återigen problemet med färgkodningen gällande resultat som inte fungerar med talsyntes. Sekreterare fick i uppdrag av rådet att återigen kontakta ansvarig på SLK för att påminna om problematiken.

§9. Fortsättning av diskussion om samarbete gällande rapporten utvärdering av Stockholms stads råd för funktionshinderfrågor

Då inga resultat publicerats ännu bordläggs frågan till nästa sammanträde.

§10. Övriga frågor

Rådet lyfte frågan om att återgå till säkra fysiska möten. Frågan bevakas löpande liksom om myndigheternas rekommendationer ändras.

§11. Nästa möte

Nästa möte äger rum onsdagen den 14 oktober 2020, (kl. 15.30 för förmöte, rådets sammanträde kl. 16.30).

§12. Mötet avslutades

Ordförande tackade för deltagandet.

Funktionshinderrådet för Arbetsmarknadsfrågor

Synpunkter på §6 LSS utredningen och stadens yttrande Sammanträde den 16 sept 2020

Bengt Lyngbäck
Louise Lindström
Ann-Christin Broberg
Sirkka Husso
Kristofer Erlandsson

Vi har tagit del av ärendet och vill lämna synpunkter, primärt vad gäller Daglig Verksamhet. Rådet ställer sig i stora delar bakom förvaltningens remissvar men vill framföra följande synpunkter med anledningen av utredningens förslag:

Först konstaterar vi att vi instämmer med utredningen att ”Daglig verksamhet är en insats som för många skapar meningsfull sysselsättning och vardagligt sammanhang.”

Insatser enligt LSS beviljas personer med omfattande funktionsnedsättningar. Insatsen ska ersätta sådana funktioner som är en förutsättning för ett självständigt liv på lika villkor som övriga medborgare: att bidra till de funktionshinderspolitiska målen om delaktighet, jämlikhet och tillgänglighet. Insatser sker på många områden såsom bostad, sysselsättning, fritid och gemenskap. Samtliga dessa är av avgörande betydelse för livskvalitet och delaktighet.

Vi konstaterar att LSS utredningen inte lämnar de förslag om åtgärder som krävs för att utveckla insatsen daglig verksamhet. Trots att DV är den största LSS insatsen begränsas förslagen till

- 1) en inledande, individuell kartläggning av den enskildes behov och
- 2) ett gemensamt uppdrag för Socialstyrelsen och Myndigheten att ta fram ett kunskapsunderlag med fokus på de som står längst från arbetsmarknaden.

Daglig verksamhets kvalitet påverkar tiotusentals människors vardag på många olika sätt. I en välfungerande Daglig Verksamhet finns det möjlighet för alla att utvecklas utifrån sin egen förmåga, oavsett funktionsnedsättning. För några betyder det att man har möjlighet komma in på den reguljära arbetsmarknaden och för andra kan det betyda ett erbjudande om meningsfulla arbetsuppgifter med det stöd man behöver. Tyvärr ger utredningen inte förslag på några robusta förslag som råder bot på nuvarande dåliga kvalitet. Det finns t ex. DV med stora grupper där det enda gemensamma är att man har funktionsnedsättning. Idag präglas Daglig Verksamhet ofta av en låg ambitionsnivå där det handlar mer om förvaring än meningsfull sysselsättning. Vi bedömer att Daglig Verksamhet idag har alltför stora verksamheter, har stor brist på personal, har en kompetensbrist bland personalen samt att de erbjudna arbetsuppgifterna inte är meningsfulla.

Personer med IF tillhör den grupp som har störst hinder och svårast att etablera sig på arbetsmarknaden efter avslutade gymnasiestudier. Det finns flera orsaker till detta, bl a. att stöden på arbetsmarknaden inte är anpassade. För Arbetsförmedlingen är det inte en prioriterad grupp, inom Samhall ryms inte människor som har stora behov av stöd som står långt ifrån den reguljära arbetsmarknaden, därtill skapar instrumenten som aktivitetsersättningen och Daglig Verksamhet inlåsnings effekter. Dessutom har antalet personer som ehåller Aktivitetsersättningen drastiskt minskat de senaste åren, ca 8000 år 2016 till 5000 2018. Problem som är väl beskrivna i rapporter av Statskontoret, MFD och även tydliggjorts i forskning av Jessica Arvidsson.

Vi vet av erfarenhet att människor som står långt ifrån arbetsmarknaden (människor med funktionsnedsättning) som redan idag har en låg sysselsättningsgrad (beräknat till 20-40% lägre än de som inte har funktionsnedsättning) kommer att drabbas hårt. Här krävs tidiga och snabba insatser för att dessa individer inte ska slås ut.

Vi välkomnar därför att utredaren betonar vikten av utveckling vad avser både kompetens och kvalitet. Insatserna bör samtidigt vara så tydligt definierade att det innebär förutsägbarhet och trygghet för den enskilde.

Sthlm stad har ca 160 dagliga verksamheter varav ett tjugotal har en uttrycklig målsättning mot arbete eller studier. Ca 2700 personer har idag ett beslut om daglig verksamhet i staden men det finns för oss ingen strukturerad uppföljning av hur många som lämnar insatsen för arbete eller studier.

Övergången från daglig verksamhet till arbete är näst intill obefintlig och den dagliga verksamheten riskerar att bidra till en inlåsnings effekt då andra aktörer inom arbetsmarknadspolitiken inte ser denna grupp, konstaterade Socialstyrelsen redan 2007. Socialstyrelsens analys från 2014 visar att bara 0,2 procent av de 33 800 som hade daglig verksamhet har haft ett lönearbete som varat i minst två år.

Enligt 15 § 4 LSS hör det till kommunens uppgifter att medverka till att människor som tillhör personkretsen får tillgång till arbete på den reguljära marknaden eller hos Samhall m.fl. DV ska ha som mål att utveckla den enskildes möjligheter till förvärvsarbete och erbjuda meningsfull sysselsättning.

Detta samtidigt som det i stadens budgetförslag 2020-2022 konstaterades att "Alla stockholmare oavsett funktionsförmåga ska ha samma möjlighet till delaktighet i samhället."

Vidare ser vi att utredningen initierats för att målsättningen med lagen inte uppfylls tillfredställande. Sedan 1999 har rättspraxis successivt inneburit att allt färre, i vår mening alltför få, omfattas av lagen genom en allt snävare tolkning av personkretstillhörigheten och då framförallt personkrets 3. Samma restriktiva trend kan konstateras avseende vilka behov som ska säkerställas för att en individ ska erhålla "goda levnadsvillkor". Rådet vill därför att utredningens ställningstagande att personkretstillhörigheten ska bestå omprövas. Varje individ

är unik och de måste därför finnas utrymme för tolkningar och tillämpningar som kan anpassas till den enskildes faktiska behov.

Vidare skulle förslaget strida mot FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. LSS-utredningen anser att "Utgångspunkten måste vara att det för dem i grupp 3 finns, eller borde finnas, bra stöd inom den ordinarie arbetsmarknadsverksamheten för att hitta ett arbete och få de bästa möjligheter att utföra det." Att avfärda gruppens stora behov av just meningsfull sysselsättning och vardagligt sammanhang visar på bristande förståelse för gruppens situation och okunskap kring hur verkligheten ser ut för personer som tillhör personkrets 3.

De skillnader som finns på arbetsmarknaden mellan kvinnor och män med IF följer de generella könsskillnader som finns på den reguljära arbetsmarknaden, inkluderat arbetsmarknadspolitiska program. Skillnaderna är dessvärre än tydligare inom gruppen personer med IF.

Rådet tycker det är bra att staden höjde **ersättningen** till deltagarna inom daglig verksamhet 2019 till 13 SEK/tim från 6,50 SEK/tim och ställer sig även bakom förslagen om Habiliteringsersättning. Även om ersättningen förmodligen inte är av avgörande betydelse för att motivera till deltagande i daglig verksamhet bidrar den till att täcka vissa kostnader för att delta, vilket i sig uppmuntrar till att använda insatsen. *Vi menar att alla som deltar i daglig verksamhet ska få en rimlig ekonomisk ersättning, lika i landets alla kommuner. Det är pedagogiskt viktigt att få en ekonomisk ersättning som är kopplad till närvaro och deltagande i den dagliga verksamheten. Det är också viktigt att ersättningen överstiger de kostnader personen får för resor och lunch på jobbet (minimum 100SEK) och att ingen ska behöva uppleva att de betalar för att arbeta.* Det ska vara obligatoriskt att erbjuda ersättning till den som deltar i en daglig verksamhet enligt LSS.

Utredaren tar upp frågan om den kostnadsutveckling som skett på senare år. Ökningen kan i stort förklaras av att fler persongrupper tillkommit inom ramen för de befintliga personkretsarna. Det fusk som debatterats och som även berörs i utredningen, får inte överbetonas. Att visst fusk förekommit (mer tidigare än nu) får inte användas för att begränsa den generella rätten till stöd och service. Det bör poängteras att det är skillnad på fusk som den enskilde assistansberättigade gör sig skyldig till, vilket får anses ytterst marginell i jämförelse med t.ex. föräldrapenning. Och fusk som utförare av stöd gör sig skyldig till. Någon sådan distinktion görs sällan i allmändebatten vilket är olyckligt då det inte sällan är den enskilde brukaren som drabbas av följderna.

I utredningen föreslås en rad konkreta ändringar, exempelvis att brukaren ska kunna välja mellan hjälpmedel eller personlig assistans. Här vill rådet betona att en personlig kontakt aldrig får undervärderas. Rådet, i likhet med utredaren, anser att insatsen kontaktperson ska finnas kvar.

Vi vet av erfarenhet att människor som står långt ifrån arbetsmarknaden (människor med funktionsnedsättning) som redan idag har en låg sysselsättningsgrad (beräknat till 20-40% lägre än de som inte har funktionsnedsättning) kommer att drabbas hårt. Här krävs tidiga och snabba insatser för att dessa individer inte ska slås ut.

Rådet vill betona att bedömningar och utförande av insatser måste vara enhetliga i hela staden. Det får inte finnas utrymme för godtycke som innebär att kvantitet och kvalitet blir olika utifrån var i staden man råkar vara bosatt. Samtliga insatser måste vara förutsägbara och beslut samt utförande präglas av trygghet, kvalitet och likvärdighet.

Vi vill därför avslutningsvis lyfta kommunernas ansvar för LSS och upprättande av en individuell plan. Idag finns det stora brister i dessa om den överhuvudtaget finns. Vi vill därför ytterligare betona vikten av att individuella planer upprättas för alla som beviljats LSS. Det är viktigt att staden vid bedömning och upprättande av individuell plan utgår ifrån tanken om *goda* levnadsvillkor (istället för nuvarande skäliga).